

Sygn. akt II PK 281/08

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 10 lutego 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Beata Gudowska

w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w P.,
Komendantowi Wojskowej Komendy Uzupelnień w K.

z udziałem Głównego Urzędu Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa
o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lutego 2010 r.,

skargi kasacyjnej powoda od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 26 czerwca 2008 r.,

**oddala skargę kasacyjną i nie obciąża powoda kosztami
postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2008 r., Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w P., oddalił zażalenie powoda J. K. na postanowienie Sądu Rejonowego w P. z dnia 7 marca 2008 r., przekazujące sprawę według właściwości Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w P. wobec stwierdzenia niedopuszczalności drogi sądowej (art. 464 § 1 k.p.c.) w sprawie z jego powództwa przeciwko Skarbowi Państwa – Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowemu w P. i Komendantowi Wojskowej Komendy Uzuppełnień w K. o zapłatę. Sąd drugiej instancji uznał za trafne stanowisko, iż niedopuszczalna jest droga sądowa dla dochodzenia przez powoda będącego żołnierzem zawodowym uposażenia w kwocie 50801,08 zł należnego mu za okres faktycznego pozostawania poza służbą, wraz z odsetkami ustawowymi. Sąd Okręgowy powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 106/07, (OSNC 2008 nr 12, poz. 134), którą w pełni zaakceptował, stwierdzając że ujednoliciła ona rozbieżną dotąd praktykę orzeczniczą sądów i to nie tylko w sprawach o odsetki ustawowe od uposażenia należnego żołnierzowi zawodowemu, ale także we wszystkich innych sprawach określonych w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 179, poz. 1750 ze zm.), bowiem rozstrzygnęła, że podlegają one, zgodnie z art. 8 ust. 1 tej ustawy, rozpoznaniu w postępowaniu administracyjnym.

Stan faktyczny sprawy jest niesporny, powód domagał się kwoty 50801,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami, która to kwota stanowiła po części równowartość świadczeń finansowych należnych mu z tytułu pełnienia zawodowej służby wojskowej, których wypłaty organy wojskowe odmówiły, wykorzystując cywilnoprawne instytucje świadczenia nienależnego oraz potrącenia (29984,18 zł), oraz równowartość skapitalizowanych odsetek za zwłokę w wypłacie należności finansowych (20816,90 zł).

Powyższe postanowienie zaskarżył skargą kasacyjną pełnomocnik powoda i zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 8 ust. 1 i 104 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że: „przepisy te wskazują na administracyjny tryb postępowania we wszelkich sprawach uregulowanych w ustawie (w tym

uposażenia i odsetek od należności finansowych), podczas gdy tryb ten przewidziany jest tylko w przypadkach, w których istnieje szczególny przepis ustawy wskazujący na obowiązek wydania decyzji administracyjnej, zaś przepisy dotyczące uposażenia (art. 71-73 ustawy) i odsetek (art. 75 ust. 3 ustawy) nie zawierają takiego upoważnienia”, „powód ma możliwość zaspokojenia swoich roszczeń w trybie administracyjnym, podczas gdy w niniejszej sprawie nie jest to możliwe (albowiem przepisy nie zezwalają na wydanie w przedmiocie świadczeń należnych powodowi jako żołnierzowi zawodowemu decyzji konstytutywnej, od której powód mógłby odwołać się do sądu administracyjnego)”, „o potrąceniu na podstawie przepisów kodeksu cywilnego mogą - w formie przewidzianej w kodeksie postępowania administracyjnego - orzekać organy administracyjne ewentualnie sądy administracyjne, przez co powód ma możliwość zaskarżenia działań organów wojskowych w tym zakresie w postępowaniu administracyjnym, oraz naruszenie przepisów postępowania – mające istotny wpływ na wynik sprawy – art. 464 § 1 k.p.c. poprzez „nieuzasadnione zastosowanie w sprawie, będące konsekwencją błędnego uznania niniejszej sprawy za sprawę pracowniczą (w rozumieniu przepisów K.p.c.), podczas gdy sąd pracy nie jest właściwym do rozpoznania powództwa zgłoszonego w niniejszej sprawie”, art. 199 k.p.c. w związku z art. 1 k.c. poprzez „błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w sprawie, w wyniku których przyjęto, że w niniejszej sprawie droga sądowa jest niedopuszczalna, albowiem rozpoznawana sprawa nie jest sprawą cywilną (w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego), a sprawą administracyjną, która powinna być rozpoznawana na drodze postępowania administracyjnego. Tymczasem powodowi przysługuje droga sądowa do dochodzenia od pozwanego należności objętych pozwem”, art. 199¹ k.p.c. poprzez „niezastosowanie w niniejszej sprawie, podczas gdy w przedmiotowym sporze mamy do czynienia właśnie z sytuacją, o której mowa w w/w przepisie, albowiem organy wojskowe odmówiły rozpoznania sprawy w toku wszczętego przez powoda postępowania administracyjnego, w konsekwencji czego Sąd, nawet jeśli uznał, że właściwym do jej rozpatrzenia jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny, powinien był rozpoznać sprawę merytorycznie”, wnioś o uchylenie w całości zaskarżanego postanowienia Sądu Okręgowego oraz orzeczenia Sądu Rejonowego z dnia 7 marca 2008 r. i przekazanie sprawy do

rozpoznania Sądowni pierwszej instancji, zwolnienie powoda w całości od opłaty sądowej od niniejszej skargi, oraz orzeczenie o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na skargę, pełnomocnik pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewódzki Sztab Wojskowy w P. i Wojskową Komendę Uzupelnień w K., wniósł o oddalenie skargi z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego, powołując się na stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 listopada 2009 r. II PZP 7/09, zarzucając nadto, że w dotychczasowym postępowaniu organy administracji wojskowej nie uznały się za niewłaściwe zgodnie z przepisami k.p.a. (nie wydały postanowienia o zwrocie podania na podstawie art. 66 § 3 zdanie 2 k.p.a.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne rozpoznawanej sprawy nie budzą wątpliwości, sporna pozostawała ich ocena w świetle przepisów prawa. W sprawie o podobnym stanie faktycznym, II PK 279/08, dzielając wskazane w skardze kasacyjnej wątpliwości interpretacyjne, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2009 r. przedstawił do rozstrzygnięcia w powiększonym składzie zagadnienie prawne – „czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o roszczenia żołnierza zawodowego dotyczące wypłaty potrąconej części uposażenia i odsetek ustawowych od tej należności, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej, czy do ich rozpoznania właściwy jest Sąd Pracy?”.

W uchwale siedmiu sędziów z dnia 18 listopada 2009 r. II PZP 7/09 (niepublikowana) Sąd Najwyższy orzekł iż „w sprawach o roszczenia żołnierza zawodowego o potrąconą część uposażenia i o odsetki za zwłokę w wypłacie uposażenia droga przed sądem powszechnym jest niedopuszczalna, chyba że uprzednio organ administracji wojskowej lub sąd administracyjny uznały się w tych sprawach za niewłaściwe (art. 2 § 3 i art. 199¹ k.p.c.); wówczas właściwy jest sąd pracy”.

W powoływanej uchwale, której argumentację Sąd rozpoznający sprawę w całości podziela, wskazano na ustalone ostatnio orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego, jednolicie przyjmujące, że żołnierz zawodowy może dochodzić potrąconej części uposażenia i odsetek za jego wypłatę ze zwłoką przed sądami administracyjnymi. Tak w odniesieniu do obu roszczeń

wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 2 lipca 2008 r., II PK 8/08 oraz II PK 10/08 i z dnia 25 września 2008 r., II PK 55/08 (wszystkie niepublikowane). W wyrokach tych podzielono pogląd wyrażony w uchwale z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 106/07 (OSNC 2008 nr 12, poz. 134) o rozpoznaniu w drodze administracyjnej roszczenia żołnierza zawodowego o wypłatę odsetek ustawowych. Właściwość sądownictwa administracyjnego w tej sprawie przyjął także Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 20 lutego 2007 r., I OSK 1785/06 i w wyroku z dnia 22 lipca 2009 r., I OSK 1455/08 (oba niepublikowane). Jest to zgodne z bardziej ogólnym poglądem wyrażonym w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 kwietnia 2006 r., I OSP 3/06 (OSNAWSA 2006 nr 6, poz. 69). Stwierdzono w niej, że z tytułu prawa do uposażenia żołnierzowi zawodowemu przysługuje roszczenie (art. 75 ust. 1 ustawy), o którym rozstrzygają właściwe organy wojskowe w drodze decyzji (rozkazu personalnego), od której można wnieść skargę do sądu administracyjnego (art. 8 ust. 1 ustawy). W związku z powyższym, w odniesieniu do obu omawianych roszczeń sąd powszechny może być właściwy tylko wyjątkowo. Jego właściwość może wynikać z art. 199¹ k.p.c., według którego sąd nie może odrzucić pozwu z tego powodu, że do rozpoznania sprawy właściwy jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny, jeżeli organ administracji publicznej lub sąd administracyjny uznały się w tej sprawie za niewłaściwe. Przepis ten ma na celu zapobieżenie negatywnym sporom kompetencyjnym i został wprowadzony w związku ze zniesieniem Kolegium Kompetencyjnego przy Sądzie Najwyższym (skreślenie działu V Kodeksu postępowania administracyjnego przez art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz.U. Nr 153, poz. 1271 ze zm.). Przyjęcie poglądu o właściwości sądów administracyjnych do rozpoznania spraw żołnierzy zawodowych o uposażenie i odsetki od tego świadczenia oznacza więc, że jeżeli organ wojskowy lub sąd administracyjny błędnie uznał się za niewłaściwy w tych sprawach, to obowiązany jest je rozpoznać sąd powszechny.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

O kosztach orzeczono po myśli art. 102 k.p.c.